

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega uskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Boji v Bukovini.

Naši uspehi v Bukovini, pri Jakobenu in pri Kirlibabi. — V Karpatih polagoma zopet napredujemo. — V dveh dneh ujeli v Karpatih 1050 Rusov. — V Przemyslu je že 5000 ruskih ujetnikov. — V zahodni Galiciji in na Rusko-Poljskem vobče mir, le živahni artilerijski boji. — S srbskega bojišča nič novega. — Pomorska bitka med Nemci in Angleži pri Helgolandu. — Potopila se ena angleška in ena nemška ladja. — Na Ruskem narašča želja po miru. — V Italiji sta katoliška in socialistična stranka proti vojski. — Sv. Oče določi pravno pobožnost za dan 7. februarja.

Kako bo spomladi?

Meščani imajo svojo skrb za bodočnost, a tudi kmetovalci jo imajo. Meščani trpijo že sedaj vsled dražje in jo bodo gotovo še bolj občutili. Kmetovalce pa obhaja strah, kako bodo spomladi opravili potrebno kmetijsko delo, ker je tekom sedanjega zime odšlo mnogo mladeničev in mož na novo v vojsko.

Prva skrb je seveda, posvetiti se poljedelstvu, polja morajo biti letos na vsak način dobro obdelana, kajti živeža nam je najbolj treba. Obenem s poljedelstvom je treba gojiti z vso skrbnostjo tudi našo živinorejo, ki je podlaga poljedelstva in poklicana pomagati z mlekom in mesom k zadostni prehrani prebivalstva. Zraven poljedelstva so na Stajerskem še tudi velevažne gospodarske panoge vinogradništvo in čimljarsvo. Posebno v težavnem položaju so oni, ki imajo zraven vinograda in čimljarske druge kmetije ali je imajo premalo. Ti bodo morali vso skrb obrniti na to, da opravijo vse za svojo gospodarsko potrebno delo pravočasno in dobro.

Ravnatelj grške Sole Rohman piše o spomladnem kmetijskem delu: Poljedelstvo v naših slovenskih deželah je majhno, a je za tako težke čase v ugodnem položaju, ker proizvaja najrazličnejše sadeže. Zaradi tega ga tudi ne bo kazalo dosti izpreminjati. Potrebno na najvažnejše žito je v zemlji. Upajmo, da bo letošnja zimo dobro prestala. Za spomladno pridelovanje pa pridejo vsi dosedanjí sadeži v poštev, le s to izpremembo, da kaže nekatere sadeže v nekoliko

ko večji meri saditi. To velja v naših razmerah za krompir, turšico in za fižo.

Pri krompirju je važno, da pridelamo nekaj več z godnjega krompirja in da skrbimo za potrebno in dobro seme. Naj se sadi krompir v vrste (za brazdo), da ga bo moč obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Poleg krompirja je treba letos več turšice. Turšica je važna za naše kraje, posebno v takih časih, ker daje važne in dobre pridelke, dober kruh in izvrstno močno krmo. Poleg navadne turšice naj se seje tudi nekoliko zgodnje turšice, ki se zadovoljuje tudi na manj gnojenji njivi. Z ozirom na to, da bo letos več okopavine, gnoja pa malo, naj se obrne sem in tja kako deteljišče za turšico. Po dobrem deteljišču turšica tudi brez gnoja obrodi, kakor kažejo dolgoletne izkušnje na kmetijski šoli na Grmu. Tudi turšica naj se seje v vrste in v taki razdalji kakor krompir, da jo bo mogoče obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Tudi fižol je v takih časih bolj važna rastlina, ker daje prav tečen živež in se lahko proda. Važno je, gledati posebno na rane vrste.

Slike iz vojne.

Kje počivajo naši dragi?

M. V., pionir iz župnije Sv. Lovrenca na Dr. p., piše g. kaplanu dne 8. januarja 1915.: Častiti g.

Krčmarica je prišla, ter nagovorila Gašpurja: „Kajne, enega še?“ „Naj se pokadi! Enega še, šentjanževca mora biti!“

Krčmarica se je ozrla še na sosednjo mizo in takoj odbrzela k vinski omariči, kjer je napolnila steklenico z vinom.

V sobi se je delal mrak. Postave pivcev so se zabrisale, obrabi so postali nejasni, le ogorki cigar so žareli v mraku kakor kresnice. Tedaj se je spomnil Gašpur, da se vrača od desetega opravila, da ima daleč domov tja gor do lesene kočje pod Jevšnikovim svetom; in na cekar se je spomnil, na tisti cekar, ki ga je vedno spremljal v mesto, in v katerega je vselej naložil raznih potrebščin za cel teden. Gašpur je narmral dalje:

„Nekaj moke, kos slanine, šest zavojčkov tobaka — kaj je to? A odšteti sem moral tri krone — za služek dveh dni. Nič ne bi rekel, ko bi se mogel tako delati kakor prejšnje čase: ali človek se postara, opeša in jaz sem se. Oko ne nese, roka se trese, tesar pa mora imeti bistro oko in mirno roko, drugače je bruno, kakor bi ga z motiko okopal.“ — Nalil si je kupico, izpil v dušku in nadaljeval z modrovanjem: „Takega bi imel vsak dan, pa se ne bi nikoli pritoževal. A kaj hočem! Siromak sem in siromak ostam. Lesena kočica, greda poleg nje, v hlevu pa koza — to je moje premoženje. Prav nič se ne pritožujem: stradal nisem, požrešnost pa je greh.“

Gašpur je izpil, poklical krčmarico in plačal. „Saj se ne mudi“, norčevala se je ženska; Gašpur pa ji je zabrusil v obraz:

„Lepo sem se obnašal, pošteno sem plačal, zato lahko grem, kadar sam hočem. Lahko noč!“

Nataknil je cekar na palico in odšel pri zadnjih vratih.

kaplan! Ker imam ravno priložnost, Vam hočem napisati par vrstic iz severne Poljske. Napisal bi lahko mnogo, pa smo avstrijski vojaki tako hudomušni, da nečemo vsega izdati. Vreme se nam vsak dan spreminja, ravno tako kakor Rusi, ki so tudi vsak dan drugih misli: enkrat bežijo vsi, drugič zopet na enem krilu, tretjič, kadar je največja sila, pa „orožje proč“, „roke v zrak“ in huj sovražnikom v roke misleč: življenje mi le ostane, živeli tudi ne bomo preslabo tam. Žalostni so tukajšni kraji, sama pogorišča in pokopališča, kjer nam kažejo borni leseni križi, kje počivajo naši bratje, ki o njih ne bode njihovi domači nikdar vedeli, kje počiva njihov oče, brat ali s'n. Pa njih imena bodo zapisana v zgodovini na veke. Bog jim bodi milostljiv! Mnogo mož in fantov je šlo iz naše drage Lovrenčke župnije, izmed katerih se jih mnogo ne vrne več, ki ostanejo daleč v tuji zemlji pri svojem počitku. Bog nam daj enkrat grozote te vojske prestat! Mislim, da bo ta izkušnja marsikaterega izmed nas spametovala in pripravila do spoznanja, da je Bog nad nami. Kdor moliti ne zna, naj se na vojsko poda! Tudi jaz nisem bil eden izmed pobožnih, ali tukaj sprevidim, da nam je božja pomoč najbolj potrebna. Vojska je grozota za vse ljudi. Žalostno je gledati lačne poljske otročiče, ki si pridejo prosit malo juhe k vojaškim kuhinjam. Uničeno je vse, polja, vasi, ceste, železnice, z eno besedo: vse, posebno tukajšna proga Krakov—Varšava je čisto razstreljena in postaje požgane. Kar pa niso mogli vnikiti, so pa pokopali, da iščemo, kakor na Hajdini pri Ptuj staripe. Včasih, pa redko, imamo veselje tukaj, ko nam

Lepa jesenska noč ga je objela. Milijon zvezd ga je pozdravilo ter mu ponudilo spremstvo do doma. Pod nogami je škripal in ječal led, ki se je naredil po mlakah in lužah. Gašpur si je zapel suknjo, kajti noč je bila hladna.

„Poldrugo uro hoje“, je pomislil, „težava bo.“ Zunaj mesta se je ozrl na breg in zadovoljno pokimal.

„Tam gori pod tisto široko njivo je moja ljuba kočica. Moje oko jo vidi, četudi je noč krog in krog. Skrita je kočica, drevje krog nje zapira pogled nepoklicanim ljudem in prav je tako. Ako bi bila velika, z apnom pobeljena in z rdečo streho pokrita, videl bi jo tujec od daleč in dobil bi poželjenje po njej. Kdo ve, kaj se pride? Morda prikomasti sovražnik v dolino, in ko bi zagledal lepo hišico, po njej bi bilo. Sovražnik? Na Turka se prav nič ne zanesem. Počivavšnikov komij, tisti, ki časnike bere, je dejal, da držijo Turki z nami. V obraz sem se mu nasmejal pri teh besedah. Hotel me je imeti za norca, a jaz prav dobro vem, da s Turkom ni nič. Rajni dedej so mi pripovedovali nekdaj, da se pride Turci v našo dolino; po tiste lipe pride na Homec, ki jih je zasadil, ko je razgrajal tu okrog. Bog ne daj, da bi dočakali takega biskpa! Rajši umrjem, kakor da bi prišel Turkom v pest. In po moji kočji bi bilo, in moja marogo bi vzeli in jo zaklali.“

Gašpurju se je storilo milo pri spominu na kozo in na kozo. Nehote se je ozrl krog sebe ter pospešil korake. Cesta se je začela vzdigovati in Gašpur je moral vzeti palico na pomoč, kajti starost ga je llačila in nahuha mu delala napotje. Prišel je do Plaznika; dva sta morala v vojsko od te hiše — gospodar in hlapec.

(Dalje prihodnjič.)

LISTER.

Gašpurjeva smrt.

Napisal Matko.

Pri mizi poleg peči je sedel tesar Gašpur. Sam je bil, brez družbe, brez prijateljev, a ni mu bilo dolgočas. Z rokama se je naslanjal na mizo, gledal srepo v prazno kupico in modroval sam s seboj. Včasih se je ozrl k sosednji mizi, kjer je razlagal Rogačev Peter številni družbi svoje doživljaje v Galiciji. Strašno je bilo tam gori, krogle so švigale kakor bi rojile bučele; tu je padel vojak, tam dva, trije, večkrat cela vrsta — smrt je imela bogato žetov. Redkim je bila sreča mila, med temi tudi Petru, ki je bil samo ranjen na roki. Moral je v bolnišnico, kjer so mu dali dopusta štirinajst dni.

Pozorno so ga poslušali vsi in tudi Gašpur je ujel nekaj besed, ki so ga prisilile k modrovanju. In Gašpur je mislil, glasno mislil ter tako-le modroval:

„Vojska, kajpada, vojska! Ljudje se koljejo, tepajo, streljajo in ne vem, kaj se vse. Čemu je tega treba? Doma bi ostali, dela jim ne zmanjka, če se ga le hočejo lotiti. Gospod so rekli danes pri pridigi: „Vojska je šiba božja“. — Gospod že vejo, kaj rečejo. Može in fantje so odšli na vojsko, doma pa smo ostali starci, otroci in ženske. Kaj boš, s tem ni nič! Kdo bo delal, kdo sejal? Ženske so preslabe, starci ravno tako, na otroke pa sploh ni misliti, da bi kaj opravili. Hm, križ je z nami, velik križ je, če je vojska. Hm!“

Gašpur je pogledal v steklenico in pomislil, da bi bilo dobro, ako bi mu krčmarica prinesla še četrtno vina.

reč obhajamo jubilej, da se preoblečemo in pošljemo naše tren-kolone iz sraje proti Rusom. Izgledamo kakor gališki judje, obraze imamo bolj zamerske, kožo pa bi tudi smeli dati za usnje. Kakor slišimo, prosijo tamkaj v naših krajih pribežni judje milodarov. Kako si to upa židov, ki tukaj izžema vojaštvo, da je groza. V Mezolabortzu na ogrsko-gališki meji sem bil sam priča, ko je zahteval jud od vojaka za hleb kruha 5 kron. In jih je tudi dobil, a za uho, ne na roko! Te ljudi radi damo Rusom, ki jim vedo bolj bič kakor mi, posebno kozaki jim potipajo žepe. Naznanim Vam, da je ob praznikih par številk „Slov. Gospodarja“ in „Slovenca“ prirajžalo semkaj na Rusko-Poljsko. Korajžna dečka, da prideta za svojimi ljudmi pogledati! Zdaj pa moram nehati, svinčnika nimam posebno dolgega, ga moram shraniti. Zato raj priscrne pozdrave Vam in vsem domačinom! Zdaj pa z Bogom domovina — mili moj slovenski kraj! Dne 17. januarja piše: Srčne pozdrave in priscrne zahvala za „Slov. Gospodarja“, ki sem ga prejel dne 17. jan. in nas je mnogo slovenskih fantov razveselil. Srčna hvala v imenu vseh za trud. Tukaj nam gre zmirom po navadi dan za dnevom, samo žalostnim dogodkom ni konca. Večerno in jutranjo zarjo nam dela goreča Varšava, juterno zvonijo topovi in vsako minuto deluje smrt svojo žetev nad mladimi življenji. Bog nam daj enkrat prestat! Z Bogom!

Snežena postelja.

Iz pisma, ki ga je pisal svojim starišem Franc Černelč, doma iz Pavlove vas pri Pišecah, se ač četovodja 87. pešpolka.

Dragi starši! Z veseljem sem danes prejel Vaše pismo, katerega sem že težko pričakoval. Pišete mi, kako se nam godi tukaj. Ne morem reči, da mi je le en dan dobro šlo, odkar smo dne 16. avgusta stali v Galiciji iz vlaka. Dobili nismo večkrat po osem dni nič tolega jesti in kruha tudi le toliko, da smo se smrti obranili. Tudi drugim se je tako godilo, ker smo pršli daleč proč, kamor se ni dalo spraviti nobene reči. In, hvala Bogu, preživeli se smo. Zato pa je že šlo pozneje boljše. Marširali smo noč in dan po deževnem vremenu. Pa vse to sem z največjim veseljem in zadovoljnostjo prenašal. V hudih bojih sem bil, v katerih sem mnogo tovarišev izgubil. Dne 26. avgusta je cela kompanija štela 260 mož, izmed teh je bilo pred nasokom 5 častnikov in četovodjev nas je bilo 9. Pa to število se je od 10. ure dopoldne do 6. ure zvečer veliko spremenilo. Zvečer ni bilo več nobenega častnika, vsi so bili ranjeni, padli ali ujeti in izmed 9 četovodjev sem ostal sam. Moštva je ostalo ... Saj ni čuda, da je šlo tako. Borili smo se enaš kor proti osim ruskim lorom. Ta dan sem bil tudi jaz ranjen, a ne preludo. Pozneje smo zopet imeli hude boje od 7. do 12. septembra. Izmed teh je bil najhujši 8. in 9. septembra. Potem tudi od 16. oktobra do 3. novembra in tako naprej od 18. novembra do 22. nov. Trpeli smo strašno zimo, ker je močno s snegom medlo in mi smo bili 4 dni in noči brez strehe. Smešno se mi je zdelo, ko doma ne en vojak ni pravil, da bi bil v vojski v snegu spal. In sedaj se je meni taka godila. Ko sem že bil preveč truden, sem se vlegel v sneg, pokrtil se z odejo in tako zaspal. Ko se prebudim, sem bil popolnoma zameđen, da sem komaj sneg vrget raz sebe. Oziram se okrog, kje so moji tovariši, pa tudi ti so pospali in le malo večji hribček snega je bil tam, kjer je vojak ležal. Naspal sem se dokaj dobro, samo kri mi je v udih močno mrzla postala. Srečno novo leto želim vsem znancem in prijateljem. Vaš France, četovodja.

Kako je na bojišču.

Mihael Svetelšek, pešec 26. domobranskega peš. polka, doma iz Sladkegore pri Šmarju piše svojim domačim iz Maribora:

Maribor, 7. januarja 1915.

Dragi mi! Vse Vas lepo pozdravim in se zahvaljujem za denar, ki ste mi ga poslali. Tukaj lahko porabim denar, ali v Galiciji ga nisem mogel. Tam ni ničesar dobiti. Eno krono sem dajal za mal kosček kruha, a ni ga bilo. Lačen sem bil mnogokrat, ker po dnevu nismo mogli nič dobiti. Le ponoči smo dobili večasih o polnoči malo juhe in mesa. Po dnevu je pad vedno prežal Rus na nas. Voda je bila skoro povsod vsa okužena in nihče je ni smel piti. Tako sem bil večasih žejen, da Bog pomagaj. Mislil sem si, Bog mi daj le še enkrat priti do zdrave vode. Sneg smo si gredli in pili tisto vodo. Tam doli na bojišču je vse v takšnem položaju, da Vam ne morem popisati. Vse je razdejano, mostov ni nikjer, morali smo mostove sproti napraviti, da smo prišli prek vode. Njive, travniki, vse je razkopano, same jame so. Ljudje so strašno ubogi, nič nimajo, ne soli, ne petroleja, nič si ne morejo kupiti, ker nihče nič ne prodaja. Človek si poprej vse boljše predstavlja, kakor je v resnici. Pri nas doma niti v duhu ne veste, da je vojska v Avstriji. Seveda tu in tam katerega manjka, ste pa drugi brez skrbi, ni se treba bati, od kod bodo prišli Rusi in pobrali, kar ste si čez leto pripravili. Od 3. decembra pa do 21. smo šli vedno naprej, Rus se je umikal. Dne 21. dec. popoldne smo se morali pa mi umakniti. Bilo je preveč sovražnika in morali smo po nekem hribu v breg in med tem časom sem dobil kroglo v nogo. Kot dež goso so letele krogle za nami. Imam se edino Bogu zahvaliti, da sem dobil kroglo v nogo v meso, ko bi bil pa dobil v kost, prišel bi bil Rusom v roke. Težko sem bežal, pa hočeš, nočeš, moraš iti, ker se je vse umikalo. Po noči je hudo, ker ne veš,

kam greš. Od 3. ure popoldan pa do drugega dne zjutraj sem šel neprestano, potem so me pa morali dati na voz. Vozil sem se dva dni, predno so nas pripeljali do vlaka. Dne 24. decembra sem bil že v bolnišnici. Tam smo morali sleči vse, kar smo imeli na sebi. Potem so nam dali sveže perilo. Iz bolnišnice smo se zopet vozili 48 ur, da smo prišli v Maribor. Potem so nas pa na avtomobilih peljali do bolnišnice. Sedaj že lahko hodim za silo, potem grem zopet v vojašnico in zopet nad Ruse. Veliko moramo pretrpeti, pa upamo, da nam Bog pomaga, da konečno vendar srečno zmagamo. Avstrijo pa naj Bog živi! Vas vse pozdravlja Vaš Mihael.

Po 500 mrličev v enem grobu.

Vojak Franc Liliija, doma iz Lave pri Celju, piše svojim starišem:

Ljubi stariši! Naznanim Vam, da sem sedaj v Hatvani pri Budimpešti za nekaj dni in se bomo, sam ne vem kedaj, odpeljali na srbsko bojišče. Kaj te z Lojzom? Meni nič ne piše. Prosim, pošljite mi naslov od njega. Kaj je kaj novega v Celju? Ali je moral Fric iti k vojakom? Kaj počnejo teta? Kaj delate doma? Ali ste zdravi? Jaz sem hvala Bogu sedaj zopet zdrav, čeravno so me hoteli Rusi že dvakrat pobiti in sem bil tudi dvakrat v bolnišnici. Prvič 27. avgusta in drugič 24. septembra pa sem kljub temu sedaj zopet toliko zdrav, da se lahko grem nad Srbe. Z Rusom sem se že poskusil in sedaj se hočem še s Srbom No, pa za sedaj sem za nekaj časa v skladišču, kako dolgo, ne vem. Kaj je z mojo Gretico? Ali je zdrava? In sestre? Jernej in ate pa mama? Prosim, pišite mi, večkrat. Imate več časa kot jaz. Zelo me veseli, če mi kdo kaj piše. Jaz vedno mislim na dom in da bi se skoraj snedel s stariši, ženo, hčerko, sestrami in bratom. Sedaj že dolgo časa traja ta reč in veliko jih je že padlo na sovražnikovi strani, kakor tudi na naši. Grobovi so tukaj kar za cesto in je po 500 mož v enem grobu. Vreme je slabo; vedno dežuje. Bil sem 14 dni vedno moker. Bil sem ves čas na prostem. Ko je prišel Rus, je vse poropal in požgal. Če smo mi v kako mesto ali trg pršli, nismo ničesar našli, niti kake slame, da bi si bili odpohili; vse je bilo opustošeno in požgano. Tu pa tam smo našli civiliste vse preplašene in izstradane. Prosili so nas za kruh, mi pa sami nismo nič imeli. To je strašno! Kdor ne vidi, vsega tega, niti verjeti ne more, kako hudo da je na vojski. Mrzlo je, pa ni potrebnega, da bi se ogreli. Ljudstvo tudi nima živeža, da bi si glad pregnalo. Oh, prosimo Boga, da ta šiba božja kmalu preneha. Vas vse skupaj lepo pozdravlja Vaš sin France.

Slovenski vojaki — strah Rusov.

Pogum slovenskih vojakov je postal pravecati — strah Rusom. Slovenski vojak piše z bojnega polja svojim starišem: Naznanjam Vam, da sem bil 5. t. m. na patrolji v hudi nevarnosti, a kubi Bog me je obvaroval. Bilo nas je osem jezdecev. Udrli smo na zelo močno rusko pehoto, katere se je vsa prestrašena razpršila, tako da smo nekaj Rusov ujeli. Kar naenkrat so pa prišli še drugi iz skrivališča — okrog 200 mož — ki so pričeli na daljavo 30 do 50 korakov močno na nas streljati. Streljali so pa jako slabo. Krogle so sicer zelo žvižgale, a previsoko. V divjem galopu smo prodrli skozi njihovo sredo in gozd njihovih dolgih bajonetov. Tudi ruskih ujetnikov nismo izpustili, noben nam ni ušel. Pustili smo tamkaj le dva naša mrtva in dva konja. Rusi so pa imeli velike izgube. Meni so Rusi ranili konja na nogi, ena krogla me je le toliko ranila na roki, da se je pokazala kri. Tisti dan smo bili pohvaljeni od vseh naših predstojnikov. Sedaj z veliko navdušenostjo sledimo sovražniku. Spremlja nas Bog in sveta njegova pravica!

Za tobak in ogenj.

Se le v divjem koncertu, v katerem igrajo prvo violino puške, topovi pa boben, spoznaš, kako grozna navada je kajenje! In res je dosti vojakov že dalo svoje življenje za svačico, ali ker so jo hoteli samo nažgati — je pripovedoval neki ranjeni vojak, ki je prišel s severnega bojišča in je z nekim posebnim užikom potegoval v se dim svoje svačice. O, marsikaterikrat je bila zelo huda za tobak, je bridko vzdihnil, in kdor ga je imel še kaj v svojem žepu, ga je varoval kakor zlato in ga ni dal, brate, in ga ni dal, če bi ga bil tudi na kolenih prosil zanj. In če sva si bila dva tudi najboljša prijatelja, za tobak bi se bila stepla! Potegnil je potem parkrat globoko in melanholično pripovedoval dalje: Nekaj groznega je, če moraš biti par dni in par noči v bitki, da nimaš niti mrvice tobaka, niti kosčka svačice. Če bi bil vsaj še komisni tobak, da bi naredil iz njega svačico. Kos časopisa in sploh vsak kosček papirja je imel za nas velikansko vrednost. Kakor volkovi smo vselej vsi padli po njem, če smo ga slučajno našli na tleh. V tak papir smo zavijali komisni tobak in take cigarete so nam dišale bolj nego havanke. In če te je tovariš prosil, zaklinal in rotil, da bi mu dal kosček časopisa, bi ga mu ne dal, ker je imel zanj nenadomestljivo vrednost. Prihodnjič bi sam ne imel nič in vsak ima vendar sam sebe najrajši. Za užgalice je nam predla prav tako zelo trda. Kdor je imel par užgalic v skatljici, se je mogel smatrati za bogataša med ostalimi reveži bojne črte. Zaradi štedenja se je

ogonj pri vsakem polku in pri vsakem večjem oddelku vzdrževal stalno noč in dan. Ali s svačico ali pipo, navadno pa z obema. Naši zakopi niso bili daleč od ruskih. Videli smo popolnoma dobro, da je tudi za Rusom šlo trdo za kajenje, kakor nam. Kdor ni moral, ni rad molil glave iz zakopa. Toda tuptam je skočil kak Rus iz zakopa, se sključil in skočil v sošedni zakop. Komaj je izginil tamkaj, so že letele naše krogle nanj. Tako pa je bilo samo iz početka. Pozneje smo tudi mi od zakopa do zakopa letali po „ogonji“, pa niso niti oni na nas več streljali, kakor tudi mi ne nanje. Večkrat se je dogajalo, da je tak neutolažljivi kadilec moral teči od zakopa do zakopa, preden se mu je posrečilo dobiti ogenj. — Ali bi pa ne šlo tudi, da bi se dala cigareta prižgati ob puškini cevi ob strelu, sem vprašal. — Ne boj se, tudi to so poizkušali nekateri, toda škoda je bilo cigarete. Ostalo je ni skoraj nič in tudi še tisti kosček ni grel. Mogel si je edino le osmiliti prste ...

„Prleki“ v Galiciji.

Dragotin Novak, načelnik Ijutomerskega Orla, sedaj četovodja pri 28. inf. div. štabu (vojna pošta št. 73) piše našemu uredniku v Galiciji dne 16. januarja 1915.: Dragi! Danes imam ravno nekoliko časa, da se tudi jaz v svojem vojaškem brlogu oglasim ter malo spišem „doživljaje in življenje“ naših slovenskih fantov, kateri že šesti mesec stoimo trdno kakor skale in zid proti našemu sovražniku! Pred kratkim smo dali ruskemu medvedu precej smodnika poduhati, narkar ga je pričela glava boleti in se je potegnil nazaj v varno. Pa tudi to mu ne bo mnogo pomagalo. Naši fantje ga pridno zalezujejo in so mu zmiraj za hrbtom, kar ga zelo jezi. Posebno se boji naše dobre pehote in bajonetov, s katerimi mu naši korajžni fantje večkrat mehčajo rebra ter ga zapode v divji beg. Tudi naši draginci, domači fantje petega dragonskega polka, delajo ruskim stricem veliko skrbi. Rusi jim pravijo „rudeči vragovi“. Kadar zagledajo tako natruljo, kar kleče pridejo dragoncem nasproti in se jim udajo.

Vkljub vsem groznim težavam, smo vendar slovenski fantje zmiraj veseli; radi prenašamo vse, kar pride, bodi si po noči ali po dnevi. In to storimo vse zato, ker hočemo rešiti našo ljubo domovino, ostati zvesti podaniki našemu svolasemu vladarju. S posebno navdušenostjo čakajo in sledijo naši korajžni „Prleki“ kadar pride povelje „naprej“. Z nataknenimi bajonetom se vržejo kot levi med sovražnikove vrste. Gotovo Te zanima, kako gre meni na bojišču. Jaz sem dodeljen divizijskemu štabu št. 28. kot vojni redar. Kaka je ta služba, si lahko predstavljate sam. Pa saj veš, kako se že glasi: „Slovenska kri nikdar ne stali!“ Pri tej diviziji smo večinoma sami Prleki, same spodnještajerske korenine. Da, ljubi, veliko jih pa že tudi sladko spi, kateri so padli kot žrtev za svojce, s katerimi sem se skupaj pri odhodu na bojišče na postaji Spielfeld z časo domače kapljice v roki pil in na zdravje zapel pesem: „Saj ni še blo to zadnjokrat, da skupaj smo ga pili!“ Ali božja usoda je hotela drugače. Zares sva trčila s tovarišem in domačnom lepega Ljutomera to pot zadnjokrat. Zadnjokrat sva si stisnila roke v slovo in se poljubila na čelo; zadnjokrat sva si klicala, ko so se zganili vlakci, njegov proti Celju, moj proti Gradcu: „Z Bogom, ostani zdrav!“

In zares! Bilo je za vselej „Z Bogom!“ Dne 27. avgusta sem jezdil svojega „švarca“. Bilo je pri Glinjani. Nesel sem važno poročilo. Ko tako gledam po straneh ceste, kjer so ležali ranjeni in mrtvi, mi šine v glavo misel: Tukaj pogled, mogoče imaš katerega znanca. In zares! Nisem dolgo premišljeval, stopil sem raz konja ter šel po vrsti s svojo vojaško čutaro, v kateri sem imel še nekoliko ruma ter dajal ranjenim tovarišem, da so lažje prenašali strašne bolečine, katere so dobili od ruskih krogel. Zadnjega, ki je bil položen na nosilnico ter pokr't, odkrijem na rahlo. Mislil sem, da spi. Videl sem, da zares spi, a tospanje je bilo — večno. In kdo je bil? Bil je moj tovariš, s katerim sva na Spielfeldu skupaj zapela: „Saj ni blo še zadnjokrat, da skupaj sva ga pila!“ S solzami v obeh sem se sklonil na kolena k njemu, kateri ni mogel več govoriti ter sem opravil svojo krščansko dolžnost za mrtve. Za spomin na večno pot sem mu obesil okrog krvavega vratu svetinjšico Matere božje in njegov rožni venec, katerega je imel pri sebi, ter se tako s potrjim srcem poslovil od njega s prošnjo do Boga, da bi se enkrat videla tam, kjer ni nobenih bolečin, nobenega vpitja in težav, ampak večno veselje.

Imam srečo, da se me krogle izogibajo. Lahko rečem, da je že sto in tisoč ruskih granat in šrapnelov žvižgalo čez mojo glavo ali vsakikrat sem jo srečno odkuril. Za krogle od pušk se pa niti veliko ne zmenimo. Samo en slučaj: Bilo je dne 11. decembra po noči okrog 1. ure. Sovražnik je bil po vražje utrjen v hribovih Krempno, od koder so padale krogle od njihovih pušk, kakor dež. Fantje od 78. pešpolka, kateri so bili za predstražo, niso dolgo premišljevali, ampak z nataknenimi bajoneti na puški, so šli v precej strme višočine z glasnim krikom: „Hura! Hura!“ V trdi temni noči je bilo strašno klanje, katerega zgodovina ne more popisati. Rusko središče so zapodili iz utrdb vrli fantje 87. pešpolka, levo rusko krilo 7. bataljon lovcev in desno krilo 20. bataljon lovcev. Torej večinoma Prleki in zraven nekaj pogumnih Kranjcev. Patrolja 87. pešpolka, močna kakih 30 mož, je ob 43. uri zjutraj z nataknenimi bajoneti privedla dolgo vrsto zajetih Rusov. Bilo jih je okroglo 500 mož. Naenkrat pride drugi prizor: Zdravstveni oddelek z

ranjenci. Noč je bila grozna; vel je pristen sever p zasneženih hribih. Oh, kako potrpežljivi so naši ta je? Stopil sem h nemu težko ranjenemu lovcu, vprašal ga, ali ga moč o zebe. — In kaj je odgovoril? „Kdo pa bo v vojski na zimo pashišal?“ Pristopim k drugemu, bil je od 87. pešpolka, zadet čez obe nogi o krogle. Junak mi pravi: „Eno željo še imam, moj dragi Dragotin. In ta je, da še bi mi mili Bog dal to ko zdravja in moči, da bi vsaj enkrat zamogel stati nataknejenim bajonetom prot. sovražniku in jih več poslati na drugi svet. Nocoj sem kakih 15 Rusov ustrelil.“

Ko so ranjence odpeljali, je ostal le eden sam pri nas. Bil je moj prijatelj Markež z Dravskega polja. Izdihnil je junško svojo dušo. Kroglja mu je bila prodrla skozi ledvice in raztrgala jetra, tako, da ni bilo več pomoči za nj. Pristopili smo k padlemu junaku, tudi g. vojni kurat je bil navzoč. Blagoslovil je ostanke junaka. Vsi smo glasno molili zanj! V slovo sem mu izgovoril na robu hoste, kjer je počival, par besed vprčo navzočih in tako smo se razšli. Ti pa, dragi Markež, spavaj sladko in boji uverjen, da se vidimo nad zvezdami! Tako gre naprej. Sreča bo vsak, kateri bo preстал in ostal živ v tej strašni vojski. Nam, zakonskim možem, je seveda največ na tem ležeče, ako bi skoraj slisali, da bo mir. Sino že preč zares dolgo v ognju! Seveda željo imamo vsi eno in ta je: Ruse poštno naklesiti, potem pa se vrniti zdravi k svojim ljubim! dragim! Je pač tako: doma so nam naznanjali jutro in večer domači petelini ali kokoti, tukaj pa kazoni! Največje veselje vojaka je, ako dobi pogostoma poročilo od ljubih domačih.

Ti pa, dragi moj, sporočaj v „Slov. Gospodarju“, da še Dragotin živi in še bo marsikateremu Rusu povzročil sive lase. Tudi povej mojim domačim tam v taljni Stroči vas, da še Dragotin živi zdrav in ne poškodovan.

V srbskem ujetništvu.

Gospod Blaž Lilič, posestnik na Lavi pri Celju, nam je poslal v uporabo prepis dveh dopisnic, ki jih je pisal sin Vekoslav s srbskega ujetništva: Nis dne 21. novembra 1914. Predragi starši! Spremite mama najskrenejše častke k Vašemu domu, ob enem želim Vam vsem srečepolno novo leto. Nahajam se zdrav v ujetništvu v Srbiji. Bil sem od srpnega ranjen v desno nogo, a sedaj je dobro. Tu ravnaajo z nami lepo in se lahko srehajamo po mestu, pa vendar doma nisem oleg žene in otroka. Ali ste ženo obiskali? Pišite kaj ali pa mi pošljite po banki nekaj denarja, kakih 20 K, če ne bo poprej mir. Pismo hodi sem in tja skoro 40 dni. Kaj pa brat Franjo? Srčne pozdrave vsem in Vam mama poljub Vaš sin Vekoslav. Druga dopisnica se glasi: Nis, dne 30. decembra 1914. Dragi starši! Vaše pismo dobi. Hvala! Pišite kar več, kako se imate doma. Jaz sem do sedaj hvala Bogu še zdrav. Mnogo sem doživel, mnogo pretrpel, nikomur ne želim kaj takega. Dal Bog, da se kmalu vidimo! Kako se imajo stari oči? Ali ste bili pri moji ženi? Moj Bog, kaj počne? Prosim pošljite mi 40 K. Shujšal sem za 20 kg. Dobil sem sive lase. Pozdrav vsem Vaš sin Vekoslav.

Odprta noč in dan so groba vrata...

Cetovodja 87. pešpolka Jakob Megla, pridrleje zdravniškemu oddelku na južnem bojišču, vnet član Mladeniške Zveze pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji, piše dne 13. januarja svojemu prijatelju:

Zenica v Bosni, dne 13. januarja.

Dragi Jakob! Naznanjam Ti, da sem včeraj prejel Tvoje pismo, za katero se Ti lepo zahvaljujem. Kakor vidim iz pisma, ste Oslušovčani močno prizadeti po vojski, ker so skoro vsi, ki le morejo puško nositi, poklicani pod orožje. Dal Bog, da bi se vsi zdravi zopet povrnil, saj za vsakega ni krogla kovan. V tem času se usoda naglo spreminja, nekateri je srečen in tudi v najhujšem ognju se mu ne pripet ničesar, drugi se sovražnika prav ne vidi in že mora pasti zadet od jeklenke. Kakor bereš po časnikih, imamo mnogo hrabrih junakov, katerim pripenjajo zlata in srebrna odlikovanja in zopet nešteto je onih, ki dobe namesto zlatega križca na prsi, leseni križ na hladni grob. „Odprta noč in dan so groba vrata, ali dneva ne pove nobena pratka.“ Vsa dan željno pričakujem kakega poročila od brata Janeza, pa vedno zastoj. Od 12. decembra se nisem robene karte dobil, če ravno mu vedno pišem. Kakor sem Ti že zadnjič poročal, je Kondričev Tine težko bolan, meni je pisal, da se ne bova več videla. Seveda tudi jaz ne smem reči, da se pridem kdaj v Oslušovce, ker do tega je še oredaleč. Danes ali jutri lahko dobim povabilo svojega bataljona, zopet odiditi, in tedaj bo zopet drugače kakor je sedaj. Sedaj mi gre dobro, posla imam sicer mnogo, zato pa tople sobe, dovolj hrane in slamnjak, kar je za vojaka glavna reč. Imamo sedaj blizu 500 ranjencev in bolnikov z različnimi boleznimi. Zbrane so vse narodnosti. Slovencev je zelo malo. Od sanitetnih vojakov sva samo dva Slovenca. Sedaj se učim hrvatski. Moj posel je, tiste, ki grede nazaj na bojno polje, poštno obleči, obuti in oborožiti. Na svidenje! Mnogo pozdravov Tebi in vsem ostalim pošilja Jakob Megla.

Slovenski vrtnar na francoskem bojišču.

Franc Oevirk, vrtnar v Gaberju pri Celju, zdaj pri avstrijskih motornih baterijah v Nemčiji, piše dne 1. januarja 1915 celjskemu opatu mil. g. Ogradiju:

Mil. g. opat! Hitro je preteklo staro leto. Danes se že nahajamo v pričetku novega leta in gledamo zopet tej strahoviti svetovni vojski nasproti. Dosti jih se bode od nas in naših tovarišev kri prelilo za ljubo našo domovino. Ne vem, kaj me še čaka.

Velečastiti gospod! Gotovo jim je znana naša težka motorna baterija. Odlkčani smo že bili pr Namurju, Maubenge in svetovni trdnjavi Antwerpen. Res, posebna sreča nas je do sedaj spremljala.

Mesec dni se že nahajamo v južni Belgiji, ne daleč od Ostende pri morju. Predno smo mi v ta boj posegli, je gospod vojni kurat v mestu Roulers imel v cerkvi lepo pridigo. Vsi smo opravili sv. spoved. Oa tistega časa do danes sem vedno prav vesel; in vsako najtežje delo z veseljem opravi, res se mi to čudno dozdeva.

Tukaj je sedaj najstrahovitejša bitka, kar sem jih še doživel. Kakor je znano, je bojna črta dolga čez 200 km. Sovražnika je več kakor nas. Večkrat napravijo Francozi in Angleži izpad proti našim postojankam. Pa kaj jim pomaga, če se prikažejo tu Nemcem pred oči, prdejo že v strahovit ogenj, podobno peklu. Kupe mrtvih obleži, kakor pravi nemška infanterija, ki pride iz strelskih jarkov. Mrtvi ležijo več dni, ne da bi jih mogli pokopati. Res nekaj grozovitejšega si človek niti misliti ne more. Le eno željo imamo vsi: Bog nam daj srečo, da zmagamo, da bo tukaj enkrat konec te grozne borbe. Angleži, ki so te svetovne vojske največ krivi, vedo dobro, če mi tukaj zmagamo, potem gremo z Angleži delati stari račun. Ker se je sovražnik tukaj na prostem polju utrdil, streljamo nanj s težkimi baterijami in smo jih že nekaj razstrelili. Naše velike bombe so težke pa 388 kg.

Božični večer smo dobro odpravili. Dne 24. decembra smo streljali do 4. ure popoldne, potem smo pa nehali in smo 2 km od baterije nazaj odšli. V eni hiši je bila okinčana smreka; sli smo noter in vsaki izmed nas je dobil dva zavoja spodnje obleke, smodk in t. d. Ker nas je nekaj Slovencev zraven, opravili smo božično molitev. Nemška infanterija in poljska artilerija je neprenehoma streljala. Res škoda, da iz Celja in celjske okolice ni nobenega tu pri nas. Posebna sreča, da pri naši drugi stotnji še nobeden mož ni padel in težko ranjen tudi ni bil še nihče. In Bog nam daj res takšno srečo še znanprej. Veselo novo leto!

Slovenski junak padel na francoskem bojišču.

Rezervni topičar Jožef Drole piše z francosko nemškega bojišča svojim staršem na Polzei:

Ostende, 8. januarja.

Dragi! Mnogo srčnih pozdravov Vam pošiljam z daljne Belgije. Meni gre tukaj po stari navadi. Zdrav sem še zmiraj, hvala Bogu. Boji se vršijo tukaj noč in dan. Vojna sreča se menjava, danes smo mi na boljšem, jutri zopet sovražnik. No, pa mi z našimi velikimi (težkimi možnarji) smo uničili že marsikatero sovražno baterijo. Nekaj sovražnih postojank je bilo, ki so tako sipale ogenj na nas, da je bilo strašno. Vedno je bil enak boj. No in potem smo jim pa le prišli enkrat na sled in pregnali smo jih. Mi obstreljujemo večinoma le trdnjave in mesta. Mesto N. se prav zagrzeno drži. Mislim, da jim bomo že prišli do živega. Na starega leta dan proti večeru, ko je naš oddelek šel v službo, prišli srpnal v našo baterijo. Zadel je žalibog enega slovenskega junaka, doma iz Pragerskega na Stajerskem. Junak se je tako zgrudil. Bil je pri priči mrtve. Srpnal ga je bil za glavo. Žalosten je bil pogled na vrlega junaka. Spravili smo zvestega vojaka na dom v vojaško stanovanje, drugi dan smo ga v navzočnosti več vojakov slovesno pokopali na mirodvoru. Bil je prvi junak, ki je padel v petmesečnem bojevanju pri naši motorni bateriji. Ranjen se ni bil nobeden od sovražne krogle, čeprav jih je že na stotine in stotine svignalo po zraku okrog naših baterij. Nas je obvarovala roka Najvišjega. Mi imamo še znanprej zaupanje v našo priprošnjico Devico Marijo, da nas bo obvarovala pred vsem ludim in do konca vojske. Potem se z veseljem in polni slavo podamo v našo ljubljeno našo slovensko domovino. To je nas vseh edina želja. Bog nas usliši, da bi stili do tal sovražnika. Srečo Vas pozdravljam in ostanem Vaš hvaležni sin Jožef Drole.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 27. januarja.

Poročila z bojišč so postala precej skopa. Sneg in dež in blato onemogočujeta vsako večje vojno podvzetje. Na Rusko-Poljskem se vršijo le bolj artilerijski boji. V Galiciji je naša avstrijska artilerija posebno močna, ter se lahko ponaša z lepimi uspehi na celi bojni črti, posebej pa okoli mesta Tarnov.

V Karpatih je menda vreme zadnje dni postalo za premikanje vojaštva ugodnejše, kajti dan za dnevom slišimo, da se vrše med našimi in Rusi pogosti spopadi. Naše čete se borijo z uspehom, Rusi se umikajo, četudi polagoma. Boji v Karpatih obetajo postati vedno silnejši in važnejši za našo bojno črto.

V Bukovini so naše čete ustavile prodiranje ruskih čet in jih premagale pri Jakobenyju in Kirlibabi. Rusi so imeli znatne izgube ter se zadnja dni ne spuščajo v boj.

Vobče lahko rečemo: Rusko prodiranje je sedaj na celi črti ustavljeno; še več, začeli smo mi prodirati, četudi le mestoma in korakoma.

Poseben mir med Avstrijo in Rusijo?

Z Dunaja se poroča: Poluradni list „Wiener allgemeine Zeitung“ prinaša iz poročil danskih in nizozemskih časnikov vest, da se ruski listi močno pečajo z mislijo, da bi Rusija sklenila z Avstrijo poseben mir. Ta mir bi se dosegel na ta način, da bi Avstrija prepustila Rusiji (zhodno Galicijo, a Rusija ne bi imela nikakega pomisleka, ako bi se Srbija priklopila Avstriji. Za nas je edino zanimivo, da se torej tudi v Rusiji slišijo mnogi glasovi, ki soglašajo v tem, da bi se Srbijo prepustilo svoji lastni usodi. Iz tega sledi, da je neka močna ruska stranka pustila Srbijo na cedilu. Vsa druga razmotrivanja ruskih listov o posebnem miru nimajo samo obsebi umevno nobenega pomena. Avstrija nikakor ni pri vojni, da bi svojo dedno last prepustila sovražniku in naj se gre tujak za celo kronovino ali le kak del. Pod nobenim pogojem Avstrija ne bo tega storila, ker so vezi, ki vežejo naše dežele z habsburško vladarsko hišo, tako trdne in močne, da se ne morejo pretrgati.

Zasluga avstro-ogrske armade.

Švicarski list „Berner Tagblatt“ poroča zelo zanimivo o ulogi avstro-ogrske armade v sedanji vojski in njenih neprecenljivih uslugah, ki jih je storila Nemčiji, da jo je obvarovala ruskega upada. Hindenburg ne bi nikdar mogel slaviti svojih uspehov, ako bi avstro-ogrska armada z nadčloveškimi naporji ne zaposlila nešteto veliko množino ruskega vojaštva. — List končuje:

„Priznati se mora, da je v celi vojski imela avstro-ogrska armada izpolnjevati mnogo manj prijetno nalogo nego Hindenburgova armada. Pri tem rabi zares veliko mero udanega samozatajevanja in brez-pogojnega zaupanja v nemškega zaveznika. Toda še prišel bo čas, ko se bo enkrat pokazalo, da je avstrijska armada na najčestnejši način izpolnila svojo nalogo in znaten del doprinesla k uspehu.“

Bojna črta v Karpatih dolga 120 km.

V karpatskih gozdovih in sicer v prostoru med prelazom Uszok in gorovjem Črnahora (ob južno-izhodni gališki meji) so izbruhnili zadnje dni srčiti boji. Naše čete napadajo Ruse in jih potiskajo nazaj. Borba se vrši večinoma na ogrskem delu Karpatov v ozemlju rek Ung, Latorca in Nagy. Naši potiskajo tu Ruse korak za korakom nazaj. Mnogo ruskih postojank v karpatskem pobočju je padlo v naše roke. Pri Tatarskem prelazu (blizu mesta Körösmező) se pa je zadnje dni preteklega tedna vršil vroč boj med našimi in ruskimi četami. Pritisk Avstrijev je bil tako silen, da so se Rusi morali umakniti na gališko stran in so pustili na bojišču nad 600 mrtvih. V dvodnevni bojih na Karpatih so naši vojaki ujeli čez 1000 Rusov.

Uničena ruska kozaška četa.

Več sto mož broječa ruska kozaška četa je dne 23. januarja udrila do gore Ploska, ki leži južno od šlezijsko-gališko-ogrske meje (zahodno od Eperjesa). Naša artilerija in infanterija sta kozaško četo popolnoma uničili. Rusi, ki so prodrli čez Beskide (zahodni del Karpatov) na severozahodno Ogrsko, so svojo bojno črto umaknili za 12 km nazaj.

Srditi dvadnevni boji za mesto Kirlibaba.

V južni Bukovini Rusi niso prišli na svoj račun. Nameravali so udreti na Ogrsko, a so bili v bojih dne 18. do 22. januarja hudo tepeni. Naša armada, kateri poveljuje polkovnik Fišer, za katerega glavo so Rusi že jeseni razpisali nagrado 80.000 rubl. je Ruse pri Jakobenyju in Kirlibabi tako hudo naterla, da se se morali po veliki izgubi umakniti proti severu. Mesti Jakobeny in Kirlibaba sta zopet v naši lasti. Naši topovi in krogle avstrijski strojni vrstah. Za mesto Kirlibaba so trajali boji neprestano dva dni in dve noči. Na ruski strani so bili uničeni celi bataljoni. Avstrijski odpor je prišel popolnoma nepričakovano.

Ruski načrt izjalovljen.

Nemški major Morath piše o bojih v južni Bukovini: Rusi so imeli resen načrt, udreti iz Bukovine ob reki Gōbō z močnimi silami na Ogrsko in priti avstrijskemu desnemu krilu v Karpatih za hrbet. In kakor hitro bi se Rusom ta načrt posrečil, bi jim bila pot na Sedmograško odprta. Rusom se je predrzni načrt izjalovil.

V Przemyslu ujetih 5000 Rusov.

Dopisnik berlinskega lista „Berliner Zeitung am Mittag“ poroča iz avstrijskega časnikarskega stana: Zrakoplovci, ki skoro vsak dan prinašajo poro-

čila iz Przemysla poročajo, da so Rusi svoje napade na trdnjavo malodane popolnoma opustili. Rusi so svoje napadalo korajžo zgubili posebno pri svojem artilerijskem napadu na božični večer, ko je težka trdnjavska artilerija krepko odbila vse napade. Odslej vlada pod trdnjavo mir. Trdnjavska posadka še vedno izpada in dela Rusom velike skrbi. Okrog 5000 ruskih ujetnikov se nahaja v trdnjavi. Posadka je uplenila pri svojih izpadih tudi mnogo važnega gradiva: vozove s strelvom, vojaške kuhinje, žarkomete i. t. d. Rusi so morali zapustiti že več važnih postojank pod trdnjavo. Cene za živila v Przemyslu so ostale pri navadni višini. Ako ne bi grmeli topovi, se rusko obleganje niti ne bi mnogo čutilo.

Silen ogenj avstrijske artilerije.

Boji med avstrijsko in rusko artilerijo ob Dunaju trajajo že nad 14 dni. Središče teh bojov je pri mestu Tarnov. Častniki, ki so se vrnili z bojne črte, pripovedujejo, da so naši prizadjali Rusom pri Tarnovu izredno velike izgube. Avstrijska artilerija nima na razpolago posebno ugodnega prostora, pač pa glede števila topov prekaša rusko. Izhodni breg Dunajca, kjer stojijo Rusi, je kakih 400 m višji od zahodnega. Hribovje, na katerem je avstrijska artilerija, je še le daleč proč od reke. Rusi lahko natančno opazujejo kretanje naših čet. Naša artilerija v prostoru pri Tarnovu pa je tako močna, da drži Ruse trdno v kleščah. Udarci, ki jih naša artilerija prizadeva Rusom, bodo za nje nepozabni. Ujeti Rusi pripovedujejo, da je ogenj naše artilerije tako silen, da bo Rusom nemogoče vzdržati v dosežanih postojankah. Mnogo ruske infanterije je že zbežalo iz strelskih jarkov, ker imajo Rusi grozen strah pred tulečimi krogli iz naših topov-velikanov. Rusi zadnji čas zelo slabo streljajo. V osemurnem obstreljevanju so neki dan ranile ruske krogle samo — enega Avstrijca!

Novi nabori v Rusiji.

Petrograjska brzojavna pisarna uradno poroča, da so ruski črnovojniški letniki 1875 do 1895, ki še niso bili vpoklicani v vojaško službo, pozvani na nabor. Pri teh naborih upa dobiti Rusija nad 4 milijone novih vojakov.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, 27. januarja.

S srbskega bojišča še vedno ni nobenih poročil. Inozemski listi so poročali, da so naše čete že zavzele Valjevo, kar pa se uradno zanika. Razširjala se je tudi bedasta vest, da so avstrijske slovanske polke poslali na francosko bojišče. Toda naše poslanstvo v Švici je, pooblaščen od avstrijske vojaške strani, označilo to vest kot prazno izmišljotino. Slovani v Avstriji jemljemo ta uraden popravek inozemskih laži z zadovoljstvom na znanje, zdi se nam pa, da bi bilo dobro, ne samo v Švici, ampak sploh v Dunaju pred celim svetom zavrniti tako hudobno laž, ki škodi dobremu imenu avstrijskih slovanskih narodov in njenih za Avstrijo umirajočih sinov.

Na južnem koncu Dalmacije.

V Boki Kotorski je položaj po poročilu zagrebškega „Obzora“ tak, kakoršen je bil ob izbruhu vojne. Semtertja grome topovi s črnogorske strani, toda njihov ogenj je docela brezuspešen. Z neke točke nad Kotorom streljajo Črnogorci s puškami in zavirajo prebivalstvo v mirnem vršenju njegovega posla. Na topovski ogenj so se prebivalci že docela navadili, zato so popolnoma ravnodušni, kadar jamejo grmeti topovi. Škof Uccellini je bil o božičnih praznikih v Kotoru, na to pa se je zopet vrnil na svoj priljubljeni otok.

Zbirke za Srbe v Rusiji.

Po ruskih listih Srbom namenjene zbirke le počasi napredujejo. Grozi neuspeh. Nibiralno polo je prvi podpisal ruski ministrski predsednik Gorevkin, ki je daroval Srbom 50 rubljev.

Rusija zopet posreduje.

Ruski poslanik na srbskem dvoru knez Trubeckoj se je te dni zopet podal v Srbijo, kjer se bo baje mudil cel teden. V Sofijo je došel z nalogo, da vendar le doseže sporazum med Srbijo in Bolgarijo. Baje ima seboj tudi popolnoma jasne ponudbe Srbije. Recimo, da se res doseže med Srbijo in Bolgarijo sporazum, potem se ta sporazum ne nanaša na razmerje Bolgarije do Avstrije, ampak Bolgarija bi v slučaju, da ji Srbija res kaj določenega ponudi, ne upadla v Srbijo.

Srbski poslanik pri sv. Očetu.

Ker je prišlo glede cerkvenih zadev katoliških Srbov med sv. Očetom in kraljem Petrom do sporazumljenja, je srbski kralj imenoval za svojega zastopnika pri Vatikanu dosežanega srbskega poslanika v Cetinju Mihaela Gavriloviča. Mož je, kakor poročajo nemški listi, učenjak in se posebno veliko peča z zgodovinskim raziskavanjem. Da dobi Srbija svojega zastopnika pri sv. Očetu, o tem se je dogovor dovršil že pred svetovno vojno.

Nemško-francosko bojišče.

Maribor, 27. januarja.

Se vedno se pečajo vsi listi z boji pri Soissonsu. Francozi iščejo razlogov, zakaj so bili tepeani — Nemci pa opisujejo, kako so zmagali. Angleški listi pravijo, da so bile francoske izgube pri Soissonsu velikanske, izgubili so 12.000 mrtvih, ranjenih in ujetih.

Na francoskem so se že do dobrega naveličali vojske. Kar je bilo še navdušenja, je kar razpršelo. Ljudstvo bi bilo gotovo več nego veselo, če bi nastal mir. Zelo ozlovoljeni so nad Angleži. Njihova trgovina gre boljše, nego kdaj poprej. Zaslužijo mnogo denarja. Nimajo še velikih izgub in njihove bogate pokrajine še niso opustošene. Odkrito rečeno, na francoskem niso bili brezpogojno ozlovoljeni, ker so nemške ladje obstreljevale angleško obalo in so upali, da jih bo to vzbudilo. Tudi o Rusih nočejo Francozi nič več slišati, kajti namesto da bi prodirali proti Berlinu in Dunaju, se umikajo proti Petrogradu nazaj. Razočaranje je neizmerno. Vojaki imajo grozno življenje v strelskih jarkih. Pripovedujejo, da mnogi že dvigajo roke, da jim Nemci odstrele par prstov ali pa kaj drugega, da postanejo nezmožni za boj in da pridejo domov.

Sicer pa je na celi francosko-nemški bojni črti, kakor že mesce in mesce: sedaj tu majhni nemški in tam zopet majhni francoski uspehi. Le pri Soissonsu je bil francoski poraz občutljiv.

Zenska župan v Soissonsu.

Pariški dopisnik lista „Italia“ poroča, da je položaj v Soissonsu obupen. Vse pa občuduje pogumno madamo Mequeret, ki namešča že štiri mesce župana. Njej gre zasluga, ker je ostalo še nekaj meščanov v mestu. Nabavila je za mesto dovolj živine; neki pek je izjavil, dokler vztraja madama, ostanem i jaz v mestu. Tisti, ki so ostali v mestu, so za to nekaj časa še preskrbljeni z mesom in s kruhom.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Maribor, 27. januarja.

Na Kavkazu se bojna sreča močno menjava. Turki so bili že severno od mesta Ardaghan in so se bližali mestu Tiflisu. Rusi so dobili ojačenja iz Sibirije in so potisnili Turke ob rusko-turško mejo. Sedanji boji se vršijo v bližini mesta Olty (južno-zahodno od Ardaghana). Turki so opustili obleganje Batuma. Iz ruskih poročil je posneti, da obstoji nevarnost, da bo ruska armada prodirala proti mestu Erzerum ob Črnem morju. Enver-paša, poveljnik turške armade, o katerem se je raznesla vest, da je padel v boju z Rusi, se je vrnil z nadzorovalnega potovanja in poroča, da je stanje turške armade na Kavkazu povoljno.

Turška armada prodira iz Palestine proti Egiptu. Angleži imajo zbranih ob Sueškem prekopu že do 70.000 mož.

Rusko vojno brodovje je zadnje dni obstreljevalo neutrjena turška mesta v turški Siriji.

Od Dardanel ni nobenih poročil.

Uporni mohamedanci so v Maroku (Severna Afrika) po 15dnevem krvavem boju s francoskimi četami zavzeli glavno maročansko mesto Fez. Francozi so izgubili 3500 mož.

Na morju.

Pomorska bitka pri Helgolandu.

Dne 24. t. m. je prišlo v Severnem morju pri otoku Helgoland do večje pomorske bitke med oddelkom angleškega in nemškega vojnega brodovja. Oddelke nemškega vojnega brodovja, ki je bil sestavljen iz velikih oklopnih križark „Seydlitz“, „Derfflinger“, „Moltke“, „Blücher“, iz štirih manjših križark in oddelka torpednih rušilcev, je plul v smeri zahodno od otoka Helgoland proti angleški morski obali. Oddelke angleškega vojnega brodovja je bil številnejši in je šel pet največjih angleških oklopnih križark in več manjših križark ter 26 torpednih rušilcev.

O izidu pomorske bitke med obema brodovjema je ugotovljeno, da se je potopila velika nemška oklopna križarka „Blücher“. Od posadke, ki je štela 885 mož, se je rešilo 123 mož. Po poročilu angleške admiralitete sta bili močno poškodovani še tudi 2 drugi nemški križarki, a Angleži niso po angleškem poročilu izgubili nobene vojne ladje, ampak so imeli le 11 ranjencev. Bitka pri otoku Helgoland, ki je znan po slavni zmagi avstrijskega admirala Viljema Tegett-

hoffa nad danskim pomorskim brodovjem leta 1866, se je pričela ob pol 10. uri predpoldne in je trajala do 11. ure. Ko so nemške vojne ladje opazile angleške brodovje, so se takoj obrnile, da bi utekle, a bilo je že prepozno in spustile so se v bitko. Razen potopljene križarke „Blücher“ se je posrečilo vsem nemskim vojnim ladjam, tudi obema močno poškodovanim križarkama, pripluti v varno luko, kamor jih angleško vojno brodovje vsled nastavljenih min ni moglo dalje zasledovati. Pomorska bitka pri Helgolandu je v tej svetovni vojski edina večja pomorska bitka med Angleži in Nemci v evropskih vodah.

Nemško poslanstvo na Dunaju pa je razglasilo dne 26. januarja nasproti angleškemu uradnemu poročilu, da je angleško brodovje v bitki dne 23. t. m. izgubilo 1 oklopnico in dva torpedna rušilca. Tudi poročilo od angleške strani, da so se nemške križarke umaknile, je neresnično.

Prestolonaslednik se vrnil na Dunaj

Z Dunaja se poroča dne 25. januarja: Prestolonaslednik Karl Franc Jožef, ki je pretekli teden odpoval v Berlinu v glavni nemški vojni stan na obisk emškega cesarja, se je dne 24. januarja vrnil na Dunaj. V ponedeljek, dne 25. januarja je cesar sprejel prestolonaslednika v avdienci. Nadvojvoda je bil pri cesarju nad eno uro in mu je poročal o svojem potovanju na Nemško. Tudi naš zunanji minister baron Burian je dne 24. januarja odpoval v nemški glavni stan.

Ministri gredo?

Mi smo že v zadnji številki pisali, da so se začeli nekaterim ministrom majati stoli, na katerih sedijo, a državni pravdnik nam je dotične vrste pri pregledovanju črtal in tako so dobili naši čitatelji namesto članka belo tiso v listu. Sedaj pišejo vsi listi, da se maje stališče Stürgkhovo in Bilinskega.

Spletke proti obema ministroma izvirajo od časa, ko je padel grof Berchtold. Ker je Bilinski šel z Berchtoldom v zunanji politiki čez drn in strn, se je že takrat govorilo, da bo moral iti tudi Bilinski. Razventega se je Bilinskemu v vojaških in avstrijskih (ne ogrskih) krogih zelo zamerilo, da je še v zadnjem času imenoval same Srbe za uradnike in razdelil stipendije srbskim dijakom. V Hercegovini je baje uprava popolnoma v srbskih rokah. Držalo je Bilinskega le to, ker se visoki krogi pomišljajo, da bi ne zadeli slovanskega prebivalstva v državi, ako bi odpustili Bilinskega, ki je edini Slovan v skupnem ministristvu. Namesto Bilinskega bi baje prišel tržaški namestnik princ Hohenlohe, kajti njegov odhod iz Trsta bi bil obenem dobrodošel dogodek za Italijane.

Proti Stürgkhu se navaja, da ni dovolj gledal za preskrbljenje Avstrije z živili. Posebno hud veter brije radi tega proti njemu iz nemškega nacionalnega tabora in iz dunajskega rotovža. To ni čudno, kajti kot njegov naslednik se imenuje od te plati razven Bilinskega tudi dunajski župan dr. Weisskirchner. Kršč. socialna stranka pa vstraja ob Stürgkhu. Sploh je po naših poročilih, ki so prvovrstna, stališče Stürgkhovo zelo trdno.

Kaj bo storila Italija?

Na vseh tistih plava to vprašanje, posebno pri nas na jugu. Toda kratko in jasno menda nihče na svetu ne more na to vprašanje odgovoriti. So časi, ko so stranke, ki hujskajo na vojsko, bolj kvišku, drugokrat so zopet nekoliko v ozadju. Tako tudi te dni. Stranke, ki želijo vojsko, izgublajo na tleh, odlični njih pristasi se izjavljajo proti vojski. Brezpogojno za vojsko so le oni ljudje temnega izvora, ki mislijo, da pride po vojski gotovo v Italiji revolucija, in upajo, da bi po vojski bilo mogoče odpraviti kraljestvo in upeljati ljudovlado, v katerih se takim brezvestnim vedno najboljše godi. V dunajskih političnih krogih se tudi zatrjuje, da je italijanski kralj ob novem letu z ozirom na svoje stališče rekel: „Savojeec ne bo izdal!“ Toda Italija je kakor Rumunija, njeno stališče se je neodločeno, in za to moramo biti pozorni. Toda vznemirjajočim vestem lahkomišelnih ljudi tudi glede Italije ne verjamimo lahkoverno.

Rumunska politika.

Rumunija še je vedno neodločena, na katero stran bi se končno postavila. Za to treba imeti potrpljenje, čeprav tuintam slišimo, da se kaj zgodi, kar nam ni posebno ljubo. Tako n. pr. je Rumunija zadnji čas sklenila s trojnimi sporazumom pogodbo, da mu prodaja bencin. Vesti pa, ki krožijo od časa do časa po naših krajih, češ, da so Rumuni že prekoračili naše meje, pa so seveda popolnoma izmišljene in vsega obsojanja vredne, ker nimajo drugega namena, nego da po nepotrebnem vznemirjajo ljudi. Rumunija še je neodločena, to je edino resnično poročilo o njenem stališču v sedanjem trenutku.

Revolucija na Portugalskem.

Portugalska vlada, ki je začetkom vojske razglasila, da se bo ob strani naših sovražnikov udeležila svetovne vojske, je postala sedaj čudovito tiha in portugalski vojakov ni videti nikjer. V deželi je namreč nastala prekucija proti sedanjim brezbožni vladi, ki je skrbela za polne žepse sebi in svojim najožjim

prijateljem, ljudstvu pa nalagala neznosna bremena, seveda vsa v imenu svetle svobodomiselnosti in črne profitarke gonje. Celo častniki in vojaštvo je po nekaterih polkih vzdignilo punt proti sedanjim mogotcem in ni hotelo ubogati njihovih ukazov.

„Slovenski Gospodar“ in vojska.

Na Nemškem je radi vojske prenehalo izhajati že nad 500 listov, ker niso mogli prenašati velikanskih stroškov. Tudi po drugod so časniki prenehali radi draginje. Kako grozno se je vsled vojske podražilo izdajanje časnikov, naj tukaj le kratko navedemo. Papir se je podražil za 10%; surovo olje, ki goni motorje, je pred vojsko stalo 14 K 50 v 100 kg, danes stane 48 K in ga še niti dobiti ni več. Olje za mazanje strojev se je podražilo skoraj za 100%, druge potrebščine so poskočile za 50% do 60%. Vrh tega so vsled vojske skoraj popolnoma izostali inserati, ki pomagajo plačevati liste. Dohodki časnikov so se torej skrčili, stroški pa so poskočili najmanj za 50%. Pri takih razmerah morejo s težavo izhajati seveda le taki listi, kjer naročniki točno plačujejo naročnino. Naš list je dozdaj še premagal vse težave in jih bode premagal tudi za naprej. Treba pa je, da ga naročniki pridno podpirajo s tem, da natančno pošiljajo naročnino in mu pridobivajo novih naročnikov. Čim večja in čim rednejša bo armada naročnikov, tem močnejši bomo! Kdor se torej ni plačal cele naročnine za pretečeno leto 1914, naj to stori najpozneje do 15. februarja t. l., kajti drugače mu bomo list brez pogoja ustavili. Prosimo pa cenjene naročnike tudi, da list plačajo naprej za l. 1915 in sicer prej ko mogoče.

Razne novice.

* **Sv. Oče za mir.** Sv. Oče Benedikt XV. je odredil, da se vršijo v nedeljo, dne 7. februarja, po celi Evropi spravne pobožnosti, dne 21. marca pa po ostalem svetu. Sv. Oče želi, da bi po priprošnji sv. Device zopet v Kristusu zavladal mir na svetu ter da bi se isti med človeštvom zopet stalno naselil.

* **Papež za Poljake.** Kakor poroča „Czas“, je papež Benedikt XV. s posredovanjem dunajskega papeževskega poslanika v roke krakovskega knezoškofa kneza Sapiehe daroval za polsko prebivalstvo, prizadele po vojnih dogodkih, 10.000 lir. Kardinalski zbor je v isto svrhu daroval 3000 lir.

* **Rimski župan in papež.** List „Osservat. Romano“ poroča: Rimski župan, knez Colonna, je obiskal papežev bolnišnico Santa Marta, v kateri oskrbuje mnogo oseb, ki so bile poškodovane pri potresu 13. januarja. Župan je pri svojem obisku srečal monsignora Mizziadellija in Zampinija. Ko se je župan koncem svojega obiska poslovil, je prosil monsignora Mizziadellija, naj zroči papežu izraz njegove vdanoosti, pri čemur je naglašal svoje visoko občudovanje, da so se ranjenci tako nastanili in da se tako oskrbujejo, kar kaže na velikodušnost in ljubezni do bližnjika.

* **Duhovniške vesti.** Župnijo Stoperce je dobil č. g. Janez Sirec, kaplan na Vranskem. Župnijo Skomre je dobil č. g. Jožef Skvarc, kaplan pri Sv. Lovrenču v Slov. goricah. V začasni pokoj zaradi bolezni je stopil č. g. Vinko Zolgar, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru ter se sedaj nahaja v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu. Za drugega kaplana pri Sv. Magdaleni v Mariboru je imenovan č. g. Franc Segula, za tretjega č. g. Pavel Holcman, dosedaj kaplan pri Sv. Martinu na Pohorju. Č. g. Jožef Dušič, pomožni kaplan v Framu je prestavljen v Kozje. Č. g. Marko Kranjc, dosedaj vojni kurat v Gradcu, je dne 22. t. m. odrinil na bojno polje.

* **† Kaplan Vinko Zolgar.** V zgornji notici poročamo, da se je podal č. g. magdalenski kaplan V. Zolgar k usmiljenim bratom v Gradcu, kjer se je dal operirati, ker je trpel na želodčnih tvorih. Toda, že nam poroča brzojav, da je v noči od 26. na 27. t. m. pri usmiljenih bratih umrl. Magdalensko župnijo bo globoko pretresla ta vest, kajti s svojimi ljudomilim in nesebičnim delovanjem je užival splošno priljubljenost. Ni samo v cerkvi vestno in zvesto izpolnjeval svojih duhovniških dolžnosti, ampak tudi zunaj cerkve je katoliškim načelom neumorno pridobil novih pristašev. Njegovo življenje je bilo sveto, nedotakljivo. Bil je mlad in goreč apostol v magdalenski župniji. Vse katoliške organizacije žalujejo za njim kot svojim voditeljem in prijateljem. Tudi S. K. S. Z. je izgubila v njem svojega marljivega odbornika in delavnega blagajnika. Rojen je bil dne 2. januarja leta 1878 v Podčetrtnu, v mašniški posvečen leta 1903, kaplanovalec v Trbovljah, pri Sv. Križu tik Slatine, in nazadnje pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Blag mu spomin! Svetila vrlenu možu večna luč! — Pogreb se vrši v Mariboru, v soboto, dne 30. januarja popoldne na magdalensko pokopališče. (Ura še ni določena.)

* **Dr. Janko Serbec umrl v srbskem ujetništvu.** Avstrijski „Rundeč križ“ je poročal mariborskemu dr. VI. Serbecu, da je njegov brat, celjski zdravnik dr. Janko Serbec, dne 7. januarja umrl v srbskem ujetništvu v Čačku v Srbiji. Domneva se, da je umrl na koleri. Časten mu spomin!

* **Odlikovanje.** Zavolio hrabrosti in požrtvovalnosti na bojišču je bil z duhovniškim zaslužnim križcem II. razreda na belorudečnem traku odlikovan č. g. Jakob T. a. j. k. vojni nadkurat pri 28. inf. diviziji.

* **Cenjenim naročnikom!** Mnogi naročniki nas žal niso ubogali in niso položili ali nakaznic tako izpolnili, kakor smo zahtevali. Nekateri so izpustili popolnoma svoje ime, drugi niso napisali ne krstnega imena in ne občine ali vasi, v kateri prebivajo. Zopet drugi niso napisali na položnico ali nakaznico, če so novi ali stari naročniki, tudi niso zapisali tiste številke, ki jo imajo na ovitku. S tem so nam napravili mnogo težav in so povzročili mnogo pomet v upravnistvu. Prosimo torej cenjene naročnike, da se zagnep pri pošiljavi denarja natančno držijo teh predpisov. Se na en drug nered moramo opozoriti: Pri nas so napisani kot naročniki možje, ki so na bojišču. Naročnino pa nam zdaj pošljejo žene in sicer ne pod imenom moža, na katerega prihaja list, ampak pod svojim imenom. Ker med dosedanjimi naročniki ne najdemo teh ženskih imen, jih imamo mi za nove. Tako se zgodi večkrat, da dobi dotična hiša naenkrat dva lista, enega na ime gospodarja, drugega na ime gospodinje! Naročnina se naj torej pošlje vedno pod tistim imenom, na katero prihaja list!

* **Lista ne dobijo.** Mnogi naročniki se pritožujejo, da lista ne dobijo pravočasno. Tako prihaja v Ljutomer zavoj večkrat še le v soboto večer. Istotako dobijo naročniki na središnji pošti list boja vedno še le v soboto jutro, dočim dobijo list pri Sv. Bolfenku, kamor vozi pošta skoz Središče, že v petek. Tega seveda nismo mi krivi. Mi oddamo „Slov. Gospodarja“ za vse naročnike na enkrat torej ob istem času na pošto in sicer v četrtek večer. Sicer pa je naša tiskarna vložila pritožbo na pošto ravnateljstvo.

* **Naša najmlajša naročnica** je skoro gotovo Zetka Topolnik, učenka III. razreda ljudske šole pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Prihaja Zetka sama skrbi za „Gospodarjevo“ naročnino že več let. Vredno posnemanja!

* **Petkova „Straža“** bo prinesla seznam padlih, ranjenih in ujetih vojakov naših domačih polkov. „Straža“ stane na leto 10 K, pol leta 5 K, četrt leta 2.50 in se naroči pod naslovom: Upravnistvo „Straža“, Maribor.

* **Koledar Kmečke Zveze za l. 1915** ni izšel. Za letos ga radi vojskih razmer ni bilo mogoče izdati.

* **Ako ne dobimo časopisa.** Kadar naročnik lista, ki bi ga imel dobiti po pošti, ne dobi, ga lahko zahteva brez stroškov. Vzame naj listič papirja in zapiše nanj: „Podpisani nisem prejel „Slov. Gosp.“ z dne 28. jan. 1915 in prosim, da se mi takoj dopošlje.“ Spodaj naj se napiše natančen naslov naročnika. Lističe da naročnik v kuvert brez znamke in zapiše zgoraj „Reklamacija“ in naslov: Uprava „Slov. Gosp.“ v Mariboru, ter jo vrže v kako pisemsko skrinjico. Kuverta pa ne sme zalepiti. Na tako reklamacijo dobi naročnik takoj list, če je zares plačal naročnino. Toda naročnino je treba plačati!

* **Zaradi Haloz.** Ker se nahaja državni poslanec Brenčič pri vojakih, sta pretekli teden poslanca dr. Korošec in dr. Verstovšek zaradi pomanjkanja živil v Halozah posredovala na Dunaju v notranjem in finančnem ministrstvu.

* **Presvetemu Srcu Jezusovemu in Devici Mariji** se pripravljajo naši vojaki, ki gredo na bojišče. Imamo v rokah pismo, ki ga je pisal vojak Stefan Muč od 87. pešpolka svojim domačim, ko je zopet (drugokrat) moral odrinuti na bojno polje. Iz tega pisma žari prava, globoka, živa vera. In ti vojaki, vzgojeni po vrljih, katoliških slovenskih starših, in ki so bili vneti člani naših krščansko socialnih društev, Marijinih družb in Mladiških Zvez so tisti, nad katerih junaštvom strmi ves avstrijski in nemški ter tudi sovražni svet. Iz prave, žive vere ponaša junaštvo in hrabrost naših vrljih slovenskih mož in mladeničev.

* **Pismo z bojišča.** Našemu prevz. g. knezskofu je došel te dni ta-le dopis: „Severno bojno polje, 19. I. 1915. Ekscelence, premilostljivi knez in škof! Sinoči smo srečno dospeli spet k svoji diviziji. Naša brigada je bila skoro mesec dni pri ... koru, kamor nas je sovražnik potisnil. Kako sem se razveselil pošte, ko sem prejel ... tri govore Njih Ekscelence, ne morem povedati. Zato izrekam prevzvišeni knezu najudanejšo zahvalo! Pogrešam namreč duhovnega čtiva — kakor slepec vida. Naši ubogi vojaki trpijo neizrekljivo. Noč in dan v snegu in mrazu! Pri Rychwaldu smo imeli velike izgube. Najdanejši rokoljube! Hvaležni prof. Jan. Ev. Kociper, c. kr. vojni kurat.“

* **Stajerski Slovenci v obleganem Przemyslu.** Dobili smo dopisnico iz trdnjave Przemysl, v kateri nam sporočajo naši prijatelji, da so se zdravi in čvrsti. Dopisnica je prišla po zrakoplovu iz trdnjave. (Glasi se: Slovenski možje in fantje v obleganem mestu, doma iz zelene Stajerske, pozdravljajo vse domače ter se tukaj zmiraj hrabro branijo. Vsi so čvrsti in zdravi ter se jim zelo dobro godi. V kratkem se vidimo. Fr. Ros, M. Skuhala, Fr. Vaupotič, Poljanec, J. Rožman, A. Kovačič, Trop. Križanič, Rižnar, Zelenko, Sonaja iz lufomerskega okraja, Anton Hotoič, Sv. Križ pri Mariboru, Franc Lešnik, Svečina, Blaž Izak na Muti, Iv. Kovačič, Viktor Belak, Poljčane, Fr. Padarčič, Potrna, Jurij Javerčnik, Sv. Vencel, Simon Jelen, Sv. Jurij, Blaž Megla, Jan. Horvat, Fr. Erhartič, Velika Nedelja.

* **Svojo slovensko kri hočem preliti za cesarja in domovino.** Ciril Poklinek, doma od St. Lovrenca nad Mariborom, sedaj pridelen avstrijski trdnjavi ortleriji, oddelek baterije možnarjev št. 7 pred francosko trdnjavo Calais, piše svojim starišem: Naznan-

jam Vam, da sem še zdrav, blato pa je tako, da dokolenam gazimo, kot po močvirju. Skoro vsak že ima zmružene noge. Mrličev je toliko, da že 4 tedne ležijo nekateri nepokopani. Primanjkuje že prostora, kamor bi jih zagrebli. Če mi ljubi Bog in Devica Marija dasta pomoč, da se še kedaj vidimo, tedaj Vam bom natančno poizvil svoje sedanje težave. Če pa me Bog k sebi pokliče, tedaj pa Vas tudi lahko veseli, da sem se za svojo domovino bojeval. Ponosni smete biti, če bo Vaš Ciril za cesarja in domovino svojo slovensko kri prelil. Pozdrave!

* **Na jugu zorijo oranže in citrone.** Nadlopnicar Valentin Kaučič, doma od Sv. Antona v Slov. gorici, nam pošilja z neke jadranske trdnjave pozdrave od tamošnjih slovenskih topničarjev. Kaučič piše: „Ta kraj, kjer smo mi, je izredno lep. V umetnih vrtovih je sedaj trgatav oranž in citron. Imamo zelo milo odnebeje. Snega pa še sploh nismo videli. Med skalovjem in na tratah cvetijo različne cvetlice. Anglež in Francoz si ne upata pred naš otok. Pozdrave!“

* **Mrtvi vstajajo.** Preteklo je že nad 6 mesecev, ko je Franc Blatnik, domobranski pešpolk št. 26, doma od Sv. Jurija ob Taboru, odšel z drugimi soobrati v vojsko proti Rusom. Odkar je odšel, se ni nič več oglašil, samo seznam ranjenecv ga je prinesel med ranjence. Ni se dalo izvedeti, kje da je, dasi so stariši na vse strani poizvedovali. Dne 26. januarja pa je prišel odgovor od osrednje poizvedovalnice o ranjenecih in ujetnikih na Dunaju poročilo, da je Fr. Blatnik ujet na Ruskem v Asšhabad. Dasi so domači ga že objokovali kot padlega, dobili so zdaj novi up srečnega svidenja.

* **„Bodi priden!“** „St. Angela-Blatt“ št. 12 (1914) objavlja sledečo ganljivo epizodo: Mlad častnik stoji pri vozu III. razreda; prtljaga je že v redu. Ob častniku stojita oče in mati. Oče, postaven mož, bivši avstrijski častnik v pokoju, se bori z bridkostjo, mati pa solz ne more več zadrževati. Sprevodniki priganjajo, da je čas vstopiti. V tem mladi častnik hipno pripogne koleno; oče napravi križ na njegovo čelo, mati pa položi obe roki na glavo, ga blagoslovi in zakliče: „Bodi priden!“ Bil je pretresljiv prizor: Vse skrižem so se dvigali klobuki vojakom v pozdrav in marsikdo si je obrisal solzo ob očesu. Vlak oddrva. Oče in mati vrlega častnika gresta, dasi potrta, vendar ponosno proti izhodu. Vojak, ki je stal na straži, jima salutira. Čast komur časte!

* **Ujetniki v Lurdu.** Čudotvorno mesto, kamor tudi Slovenci radi poromajo, da počastijo masabielsko Devico, je sedaj tabor nemških ujetnikov na Francoskem.

* **Hindenburg in slovensko vino.** Iz kleti „Stajerske hranilnice“ v Gradcu sta bila odposlana marsalu Hindenburgu dva zaboja vina iz naših Haloz. Hindenburg se je te dni v svojem imenu svojih čet zahvalil, poudarjajoč, da tudi v tej pošiljavi vidi dokaz sedanjega skupnega postopanja Avstrije in Nemčije.

* **Kako visoko letijo topove krogle.** Danes imamo tope, ki neverjetno daleč mečejo smrtonosna strelna vsake vrste. V višino pa morejo topi vreči topovsko zrno 8 do 9 km visoko. Na ta način morejo topovi streljati na neprijateljske postojanke tudi preko najvišjih gor na zemlji.

* **Podpore preostalim po padlih vojaki.** Poročalo se že je, da dobijo vdove in sirote vojakov, ki so v vojski padli, ali ki so vsled ran in vojnih težav umrli, podporo, ki je postavno utemeljena. To podporo dobijo vdove ali sirote, če so njih očetje ali možje pripadali aktivnemu vojaštvu, ali pa so bili prideljeni črnovojniškemu oddelku. Dosedaj se je izkazalo, da se te podpore delijo preostalim in isti višini, ki bi odgovarjala razmeram, ako bi živeli v mirnem času. Da se bodo ovsle podpore hitreje dobivale, se bo za čas, dokler traja vojska, glede delitve podpor za padle, ki so navedeni v uradnih seznamih izgub, postopalo po jednotnem načinu. Vdove ali sirote vojakov, ki so označeni v uradnem seznamu izgub, naj se takoj oglašijo pri občinskem uradu in naj zahtevajo, da se jim podeli označena podpora. Priporočati je, da se vdove in sirote padlih mož in očetov osebno zglašijo pri občinskem uradu in da prinesejo seboj potrebne listine (krstni list, domovnico, poročni list i. t. d.) in druga pisma, s katerim se dokaže, da imajo prošnjiki pravico do podpore. Kdor nima potrebnih listin pri rokah, naj prinese ali šolsko spričevalo, potrdilo župnijskega urada, da je žena ali otrok padlega, uradno obvestilo o dosedanjih preskrbovalni podpori ali kako tako listino, iz katere se da spoznati, da je prošnjik žena ali otrok dotičnega padlega vojaka.

* **Vojaške ugodnosti za rodbinske vzdrževalce.** Deželno-brambno ministrstvo je sporazumno z vojnim ministrstvom odredilo, da se z ozirom na vojno stanje, v katerem se nahaja država, odloži na neodločen čas vse ugodnosti za rodbinske vzdrževalce po §§ 31 in 32 vojnega zakona. Četudi je torej oče že 60 let star, četudi je sin edin vzdrževalec, se mu letos ne dovoli oprostitve.

* **Novi nabori** se bodo vršili od srede meseca februarja za one črnovojnike, ki so rojeni v letu 1891 in še niso bili dosedaj vpoklicani v vojaško službovanje, ali so bili začasno vojaške službe oproščeni, in za nova letnika 1895 in 1896 (mladeniči stari 19 in 20 let). K naborem bodo pozvani tudi oni črnovojniški letniki 1878, 1879, 1880 in 1881, ki so dobili avstrijsko državljanstvo še le po 31. decembru onega leta, ko so stopili v 33. leto in še poprej v naši državi niso bili podvrženi vojaški dolžnosti.